

morajo postati deželne gospodske t. j. sedanja vsa zmedena centralistična uprava se mora odpraviti in potem bo boljše, poprej ne!

Cerkvene zadeve.

† Kardinal Tarnoczy, nadškof saleburški, so v torek 4. aprila po dolgi bolezni umrli. Naš milostljivi knez in škof Maksimilijan Stepischnegg so se takoj odpeljali v Saleburg na pogreb.

B. Duhovne vaje v Ulimjah so čč. oo. Lazaristi od sv. Jožefa v Celju v nedeljo 2. aprila sklenoli. Prihajalo je vedno mnogo mnogo ljudstva, ki je željno poslušalo besede gorečih misijonarjev. Jako ustregli so zaradi velikonočne spovedi farmanom, ki imajo samo enega duhovnika. Bog plati! Vsa hvala gre tudi vrlemu g. učitelju, ki nam je prekrasno petje priskrbel.

O. Francelin je bil leta 1816 v revni vasi blizu mesta Klausen na Tirolskem rojen, 18. let star je stopil v Gradcu v red slovitih jezuitov, potem je učil bogoslovje, zlasti dogmatiko (verske resnice) v Rimu, navdušil veliko tisoč mladenčev, za službo sv. Cerkve, spisal najučenejšo dogmatiko in je bil 3. aprila t. l. od sv. Očeta imenovan za kardinala. Nekdanji priprosti kmetski fantič je postal visoki cerkveni knez, v čast Tirolcem in slavo Avstriji.

Koroški duhovniki prosijo konečno državni zbor naj bi dosedanje zaukaze gledé polaganja napovedi ali fasijona spremenil. Kot dohodki bi se naj v fasijon postavljali: 1) dohodki ali renta zemljiščne in bernske rešitve; 2) obstoječa bernja po 5 letni srednji ceni na bližnjem trgu in po odbitju 10%. Vendar bernja se naj ne vračuni, kedar ima duhovnik za njo opraviti posebno opravilo. 3) Čisti dohodki zemljišč, kakoršni služijo odmerjenju dače v podlago. 4) Najemščina preteklega leta od hiš, katere so v najem dane, in sicer po odbitju 30%. 5) Obresti župnijskih prostih kapitalov. 6) Doneski k duhovniški plači, če niso s posebnimi opravili obloženi. 7) Menzalni doneski, če niso obloženi. 8) Drugi gotovi dohodki, ako zopet niso obloženi. Duhovnikom bi se štolarni in ustanovniški dohodki naj ne vračunjevali v fazijon, kakor se c. kr. uradnikom dijete, ki dosejajo včasih polovico njihove plače, tudi ne vstevajo. Na dalje bi se naj stara postava (Hofkanzlei-Dekret 10. Juni 1836) preklicala in $\frac{2}{3}$ zapuščine brez testamenta zaumrlih duhovnikov verskemu fondu pripisovali in mešniki od doplačevanja pri stavbah farovžev se oprostiti. Kar bi še zmanjkalo, to bi pa naj država določila pri plačah duhovnikov, kar bi se tudi tedaj smelo pričakovati, ako bi se verski fondi Cerkvi izročili.

To so glavne točke precej pohlevne prošnje koroških duhovnikov, Mislimo, da bi kazalo, če bi se tudi lavantinski duhovniki pri konferencijah v tej zadevi zglasili ali vsaj zmezili. Uzrokov imajo dovolj, postavimo kaplani, kakoršni so v

Rušab, Mahrenbergu itd., ki druga nimajo, kakor prosto stanovanje, hrano pri župniku in — prosti zrak, če okno odprejo.

Gospodarske stvari.

O pridelovanju krompirja nekaj.

II.

Bil je gospodar, ki je s krompirjem tako ravnal! Njivo za krompir odmenjeno je v jeseni sprašil, v spomladi pa pognojil s sestavljenim gnojem: $\frac{1}{2}$ komposta ali dobro sprstenele zemlje, $\frac{1}{4}$ pepela iz drv in $\frac{1}{4}$ kupljenega gnoja, ki se mu pravi guano (ptičjek). Potem je dal njivo lepo izarati in z rožnatim krompirjem zasadati. Uspeh je bil čudovit. Pridelal je namreč krompirja, da še nikdar toliko in tako lepega, velikega in okusnega; o nadležni krompirjevi gnjilobi ni bilo ničesar videti, gomolji bili so vsi zdravi in močno skrobnati (polni skroba ali šterke). Imel pa je isti gospodar zraven prve še drugo njivo za krompir pripravljeno ter jo je tudi z rožnatim enako lepim krompirjem zasadil. samo namesto sestavljenega gnoja je dal navoziti frišnega hlevnega gnoja. To pa ni bilo dobro; krompirja je le malo prirastlo in še to je bilo gnjilobno.

Zakaj pa je gospodar v gnoj za krompir začel mešati pepel iz drv? Do te misli je po sledečem načinu prišel. Bral je v neki knjigi, da ima tisti pepel, ki se dobi, če se krompir sežge, veliko kali-ja v sebi. Iz tega je prebrisani mož sklepal, da potrebuje krompir v srečno rast tudi obilo kali-ja; tega pa se mu najbolj lahko in hitro da, če se mu s pepelom iz drv pognoji; ta pepel ima namreč v sebi največ kali-ja. Srečni uspeh mu je pokazal, da se ni varal. Zato opozorujemo tudi naše slovenske kmetovalce, naj poskusijo, če se jim hoče in kateri zamorejo.

Na Českem imajo nekateri kmetje navado, da krompirjevo zelenje gipsajo; vendar to se mora zgoditi pred cvetom in pred dežem.

Sedanje dui slovi in se priporočuje mnogo krompirjevih sort; na prvem mestu se povsod hvali že omenjeni rani, rožnati krompir. Na dalje se priporočujejo sledeče sorte z angleškimi imeni in sicer za lahko zemljo 3 sorte namiznega krompirja a) Peerles, meljnata in bolj rodovitna sorta, kakor rožnati krompir. b) Late Rose (poznata sorta rožnatega krompirja, slovi zaradi rodovitnosti in trpežnosti) in c) Wellington white; — za rejo svinj pa se priporoča: orjaški krompir peščenik (Riesensandkartoffel), ker v peščenih in prodnatih zemlji najboljše stori. V težko zemljo pa sodijo sledeče sorte namizne: Eraly Godrich (jako fina, rodovitna in rana sorta), Sebec, ponos Kalifornije (Stolz von Californien), ki izredno močno obrodi, in naposled še Jaksons white. Za rejo pa skušani gospodarji svetujejo v težki zemlji saditi: Kaliko, orjaški Marmont, Patersonovo Viktorijo in Bovinijo (slovi